

Begroting en projecten DEPW 2011 / 2012

Eind 2010 hebben de leden van DEPW de prioriteiten aangegeven in de onderwerpen die extra aandacht vragen. Daar is onderstaande lijst uit gekomen.

Suggesties voor aan te pakken onderwerpen			
		Som van individuele cijfer tussen 0 en 10	
1.	Metten is weten	111	
2.	Bestaande bouw	87	
3.	Onderzoek naar huidige en toekomstig huishoudelijk energiegebruik	82	
4.	Vraag naar duurzame woningen stimuleren	79	
5.	Feedback systemen	76	Combi met 1
6.	Innovatieve oplossingen en samenwerkingsvormen (vervolg op Do-It)	69	Combi met 2
7.	Deskundigheidsbevordering achterban en extern	68	Combi met 9
8.	Inventariseren van belemmerende regels en inbrengen in PEGO	68	Bij leden inventariseren
9.	Nieuwe Toolkit	66	Bijdrage SEV 50%
10.	Kennisopbouw energiezuinige verlichting	47	
11.			

Op basis van deze prioriteiten zijn een aantal initiatieven in gang gezet en is begroot welke financiële bijdrage vanuit DEPW daarmee gemoeid zijn.

1. Metten is weten

Maken we waar wat wordt beloofd / metten is weten

Daarbij gaat het om meer dan alleen energie. Het geldt ook voor andere prestaties die in verkoopbrochures worden beloofd, zoals een gezond binnenmilieu, comfort, gebruikskwaliteiten, robuustheid, betaalbaarheid, toekomstwaarde.

1.a. Monitoren en evalueren warmtepomp- en WKO projecten

Samen met Agentschap NL is een project gestart waarbij in diverse gerealiseerde projecten, wordt nagegaan wat de werkelijke prestaties van toegepaste systemen zijn.

In eerste instantie wordt breed geïnventariseerd wat voor cijfermateriaal beschikbaar is

De daarvoor geschikte projecten worden vervolgens globaal geanalyseerd en tenslotte worden een beperkt aantal projecten nog diepgaand gemonitord om inzicht te krijgen in de faal- en succesfactor bij dit soort installatie.

Meerdere leden van DEPW participeren met projecten in dit onderzoek.

Financiële bijdrage DEPW: € 20.000,-.

1.b Ventilatiesystemen

Er is in de praktijk al het nodige leergeld betaald. Dat heeft er echter nog niet toe geleid dat we de problematiek, gekoppeld aan ventilatie, ventilatiesystemen en gezond binnenmilieu onder controle hebben.

In het kader van het Lente-Akkoord de 'KopStaart-aanpak' ontwikkeld. Hoofdpijn daarin is dat bij aanvang (kop) van een project de ambities eenduidig en toetsbaar worden geformuleerd en bij oplevering (staart) worden die ambities getoetst door een gecertificeerde kwaliteitskeuringen waarbij ook gemeten wordt. O.a. Ventilatie Prestatie Keuring volgens BRL 8010, infrarood foto's van isolatie, 'blowdoor'test voor luchtdichtheid, geluidniveau installaties.

Het zou mooi zijn wanneer deze aanpak en de VPK als bewonersinformatie dezelfde status krijgt als bv het PolitieKeurMerk.

1.c. “Wat je moet weten om goede ventilatiesystemen op te leveren”

Wat mogelijk nog een hulpmiddel zou kunnen zijn om de kwaliteit van de ventilatie in woningen te verbeteren is een eenvoudig toegankelijk boekwerkje met aandachtspunten waar men in de verschillende fases op moet letten om tot een goede systeemkeuze, ontwerp en uitvoering te komen. Uiteraard ligt er al heel veel informatie en is er veel kennis, maar dat blijkt vaak versnipperd of toch te ingewikkeld.

Zou inhoudelijk verder moeten gaan dan de KopStaart-aandachtspunten. Heeft alles te maken met conceptkeuze. Onder welke omstandigheden zou je voor een bepaald concept moeten kiezen. Is nodig voor de nieuwbouw, maar zeker ook voor de bestaande bouw, waar zichtbaar al van alles mis is.

Voorstel:

Opstellen een eenvoudig toegankelijk boekwerkje, bestemd voor professionals die wel sturing geven in de processen, zonder dat ze ventilatiedeskundigen willen zijn. Bevat aandachtspunten waar men in de verschillende fases op moet letten om tot een goede systeemkeuze, ontwerp en uitvoering te komen. Geeft inzicht in:

- Keuzemogelijkheden en randvoorwaarde voor bepaalde keuzen
- Aandachtspunten/ faalfactoren bij bepaalde systemen
- Benodigde onderhoudsbehoefte en onderhoudsgevoeligheid
- Investeringskosten
- Exploitatiekosten (energiegebruik, onderhoud, vervanging)
- .....

Financiële bijdrage vanuit DEPW: ca. € 15.000,-

2. Bestaande woningen

2.a “Visies en inspirerende voorbeelden ipv knelpunten en belemmeringen”

Het rijtje knelpunten en belemmeringen waarom er in de bestaande bouw nog te weinig gebeurt is wel bekend. Helaas zijn de stappen om daar veranderingen in aan te brengen maar klein.

Daarom het idee om het van een andere kant te benaderen. Er zijn namelijk projecten waar het wel is gelukt. Bestuurders met een bepaalde strategische visie, randvoorwaarden die ten goede benut konden worden, middelen die vrijgemaakt konden worden.

Als Projectgroep willen we etaleren dat plannen op verschillende plekken wel gerealiseerd worden en dat vergaande energiebesparing daar haalbaar bleek.

Laten zien dat:

- het kan
- het vraagt om visie en strategisch denken
- andere je voor zijn gegaan
- het toekomstwaarde heeft
- het iets is dat voor bewoners aantrekkelijk is
- het kwaliteiten toevoegt/ verbetert die ook geld waard zijn
- het te financieren en te exploiteren is
- bv-Nederland er beter/ mooier van wordt
- bv-Nederland er duurzamer en minder afhankelijk van wordt
- er business van te maken is
- het leuk is om mee bezig te zijn

Het moeten concrete en navolgbare projecten zijn, liefst projecten waar leden van DEPW bij betrokken waren.

Financiële bijdrage DEPW: ca € 15.000,-

2.b Van papieren concepten bestaande bouw naar concreet aanbod

Met de Toolkit Bestaande Bouw, zijn voor veel voorkomende woningen, energiebesparende concepten ontwikkeld. Ontwikkeld door onderzoekers en adviseurs, gebruik makend van de meest actuele kennis. Deze kennis wordt door corporaties gebruikt om ideeën op te doen en om gefundeerd het best passende concept te kiezen. Dit leidt tot een plan dat wordt aanbesteed.

Een andere aanpak zou zijn wanneer de kennis over de bestaande woningen, plus de papieren concepten uit de Toolkit door aanbieders worden gebruikt om met een uitgekiend AANBOD te komen. Met concepten, waarin de expertise van de uitvoerende partijen is verwerkt, gericht op efficiency, snelheid, garanderen van kwaliteit en hoge mate van energiezuinigheid.

Stimuleren van meer “AANBOD” van goede oplossingen in plaats van als aannemer of installateur aanbieden dat je een plan van architect of adviseur kunt realiseren. Aanbieden van ‘oplossingen’ (met keuzemogelijkheden) in plaats van u vraagt en wij draaien’.

De aanbodzijde zou min of meer kant en klare oplossingen moeten aanbieden en de vraagkant zou op zoek moeten gaan naar passende oplossingen i.p.v. dat hij een plan laat ontwikkelen wat hij in de markt zet.

Gemeenten en corporaties zouden kunnen aangeven voor welke woningcategorieën zijn een ‘AANBOD’ wenselijk en kansrijk achten. Zij zouden daarvoor ook reeds uitgebrachte programma-studies en scenario’s kunnen inbrengen. Vervolgens zouden bouwende partijen vanuit hun expertise een AANBOD kunnen ontwikkelen, met in dat ontwikkelproces leden van DEPW als klankbord. Zo’n leerproces zou mogelijk parallel kunnen lopen aan acties van de SEV om kennis omtrent de bestaande bouw beter te ontsluiten. Dit zou een podium kunnen bieden voor wat er aan AANBOD ontwikkeld wordt.

Lopende initiatieven

- Slim en Snel, gericht op de vroeg –naoorlogse woningen
- Taskforce CO2-reductie

Voorstel: (in voetspoor van Do-It)

- Afstemmen op de lopende initiatieven
- Bij leden van DEPW verzamelen van bestaande programma-studies, representatief voor een substantieel deel van de voorraad
- Vormen van werkgroepjes (mogelijk aangevuld met partijen van buiten DEPW) die voor een segment één of meerdere AANBIEDINGEN uitwerkt
- Breed onder de aandacht brengen van het AANBOD

Financiële bijdrage vanuit DEPW voor begeleiden van het proces: ca. € 20.000,-

3. Onderzoek naar huidige en toekomstig huishoudelijk energiegebruik

Geeft inzicht in het werkelijke energiegebruik, waarvoor de energie wordt gebruikt en wanneer dat gebruik plaatsvindt. Dergelijke data is vanuit meerdere invalshoeken van belang::

- nauwkeuriger kunnen voorspellen van het ‘werkelijke energiegebruik’ o.a. voor het verder valideren besparingscijfers (bestaande bouw) en de E-calculator (nieuwbouw)
- voor het gerichter kunnen geven van besparingsvoorlichting aan woonconsumenten
- voor het kunnen voorspellen van de belasting van de energie-infrastructuur en hoe die in de toekomst mogelijk te beïnvloeden is.

Het project levert gevalideerde data, die vervolgens door diverse partijen en doelen, zoals hiervoor genoemd, gebruikt kunnen worden.

Meerdere partijen gaan meefinancieren, waaronder Alliander.
Financiële bijdrage vanuit DEPW: € 20.000,-

4. Duurzaamheid, energiezuinigheid en andere kwaliteiten op “waarde kunnen schatten

Vraag naar duurzame woningen stimuleren (nieuw- en bestaande bouw)

Investerings in meer duurzaamheid en energiezuinigheid worden maar beperkt door koper en huurders herkend en op waarde geschat. Dat is ook niet zo vreemd. Decennia lang bestonden er bij de zoektocht naar een nieuwe woning maar twee situaties:

- een dominerend belang dat gehecht werd aan de locatie: 'locatie, locatie, of locatie'
- vraag op de woningmarkt was zoveel groter dan het aanbod, dat de koper of huurder sowieso al blij was wanneer hij wat kon krijgen.

Die situatie is veranderd. Door financiële omstandigheden is er minder vraag en daardoor een ruimer aanbod. Daarnaast neemt de belangstelling voor het 'particulier opdrachtgeversschap' toe.

Kopers en huurders zijn aan die veranderende omstandigheden nog niet gewend. Weten niet waar ze op moeten letten. Kennen de waarde van duurzame maatregelen en andere specifieke kwaliteiten niet. Noch in geld, noch in het gebruik en de beleving. De koper zou bijgeschoold moeten worden om bewuster te kunnen kiezen. Een cursus of hulpmiddel waarmee hij in staat is om selectief de bij hem passende woning of woningconcept te kiezen en om de aangeboden specifieke kwaliteiten ook op hun waarde te kunnen schatten

Een soort consumentenhandleiding hoe te kiezen uit het aanbod aan (energiezuinige) concepten. Zowel voor bestaande als voor nieuwe woningen.

Gedacht wordt aan een cursus (al of niet in de vorm van e-learning), en aan een Toolkit particulier opdrachtgeversschap, of aan een tool waarmee wensen concreet zijn te maken en in het aanbod is te selecteren.

Lopende initiatieven:

- Ideeën voor een cursus bij de gemeente Apeldoorn (Theo van Es), mogelijk samen met Saxion Hogeschool
- Kwaliteitsblad: initiatief van BZK (voorheen VROM), in het verlengde van GPR
- Selectietool energiezuinige concepten (combineren van bestaande tools tot een consumenten versie (een soort GPR-Light)

Voorstel:

Lopende initiatieven bundelen en gezamenlijk toewerken naar:

- E-learning cursus voor kopers en huurders (samen met gemeente Apeldoorn en mogelijk NVM)
- Toolkit particulier opdrachtgeversschap (samen partijen die in Almere ontwikkelen/ bouwen en gemeenten)
- Selectietool (energiezuinige) concepten

Deze drie producten in samenhang een stap verder brengen, met als doel dat het uitontwikkeld gaat worden met middelen van andere partijen.

Financiële bijdrage vanuit DEPW: ca. € 20.000,-

Lopende studies (zonder extra budget van DEPW)

De afgelopen periode zijn door DEPW geïnitieerde activiteiten voor een groot deel gefinancierd door derden. Daarom is in 2010 afgezien van het innen van contributie.

Projecten die in dat kader nog lopen, of recent zijn afgerond zijn:

- EOS Duurzame projectontwikkeling anno 2015. Gefinancierd door Agentschap NL. Looptijd: september 2005 – december 2011
- EOS Duurzame Gebiedsontwikkeling. Gefinancierd door Agentschap NL. Looptijd: september 2008 – september 2012
- Match vraag & aanbod energiezuinige concepten. Gefinancierd door het ministerie BZK/WWI. Afgerond mei 2011
- EOS KTO Haalbaarheidsonderzoek naar 2D-geïntegreerde gevelelementen. Gefinancierd door Agentschap NL. Afgerond: december 2010
- EOS DEMO Wijk van Morgen te Heerlen. Looptijd: 2008 t/m oktober 2011
- EOS DEMO innovatieve ventilatiesystemen. Gefinancierd door Agentschap NL. Looptijd: september 2005 – december 2011
- Toolkit Duurzame Woningbouw. Voorgaande versies mede gefinancierd door Agentschap NL en ministerie BZK (voorheen VROM). Nieuwe versie mede gefinancierd door SEV en GEN

Voorgestelde activiteitenbegroting, uit te voeren in de periode 2011 - 2012

1.a. Monitoren en evalueren warmtepomp- en WKO projecten	20.000
1.b. Handreiking Ventilatiesystemen	15.000
2.a. "Visies en inspirerende voorbeelden ipv knelpunten en belemmeringen"	15.000
2.b. Van papieren concepten bestaande bouw naar concreet aanbod	20.000
3. Onderzoek naar huidige en toekomstig huishoudelijk energiegebruik	20.000
4. Duurzaamheid en energiezuinigheid op waarde kunnen schatten	<u>20.000</u>
Totaal	€ 110.000

Deze bedragen zijn indicatief en ook start en einde van de activiteiten staat nog niet vast. Verplichtingen worden alleen aangegaan wanneer ze vanuit de dan geldende financiële situatie mogelijk is. Dit in overleg met de Raad van Toezicht.

Globale begroting 2011

Inkomsten bestaan uit de contributie van de leden plus financiële bijdragen van overheden als bijdrage/ subsidie voor onderzoeksprojecten.

Een deel van de studies wordt voor 100% door overheden gefinancierd en kennen een sluitende begroting. In de voorliggende begroting zijn ze dan ook niet genoemd.

Met 20 leden en een contributie van 5.000,- per lid, zijn de inkomsten € 100.000,-

Een deel van de uitgaven zijn min of meer vast. Dat betreffen:

- Boekhouding / accountant
- Bestuur/ secretariaat/ onderzoek coördinatie/ vertegenwoordiging in diverse gremia
- Organiseren medefinanciering voor projecten

Dit gebeurt op uurbasis. Jaarlijks ca. € 25.000

Totaal (Uit te geven in 2011 en deels 2012) € 135.000

Contributie 2011: 20 * € 5.000 € 100.000

Nog in kas uit voorgaande jaren (Jaarrekening 2010 is in de maak) ca. € 25.000,-